

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman 2017–2021 toteutusta ja seurantaa edistävän luonnon monimuotoisuuden kansainvälisten asioiden asiantuntijatyöryhmä

Kokous #6

Aika: Tiistai 20.3.2018, kello 9.00–11.00
Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone Norppa
Läsnä: Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö, puheenjohtaja
Asikainen Anna-Rosa, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Blankett Penina, ympäristöministeriö
Lohtander-Buckbee Katileena, Suomen ympäristökeskus
Matveinen Katja, maa- ja metsätalousministeriö
Melkas Eriika, ympäristöministeriö
Niemivuo-Lahti Johanna, maa- ja metsätalousministeriö
Nikula Liisa, Metsähallitus
Peuhkuri Nina, Luonnonvarakeskus
Ruohonen-Lehto Marja, Suomen ympäristökeskus
Schulman Anna, maa- ja metsätalousministeriö
Turunen Olli, Suomen luonnonsuojeluliitto
Pylvänäinen Marja, Suomen ympäristökeskus, sihteeri

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirja ja asialistan hyväksyminen

Kokouksen puheenjohtaja Marina von Weissenberg avasi kokouksen kello 9.00.

Tammikuun kokouksen (18.1.2018) pöytäkirja hyväksyttiin MMM:n aiemmin toimittamin korjauksin. Puheenjohtaja kävi läpi helmikuun kokouksen (15.2.2018) pöytäkirjan, johon oli tullut korjauksia. Korjattu pöytäkirja lähetetään kaikille.

2. WPIEI Biodiversiteetti 9.3.2018 Brysselissä (Marina von Weissenberg YM)

WPIEI-kokouksen tärkein asia oli IPBES-kokouksen valmistautuminen. Suomen valtuuskunta: Petri Ahlroth SYKE, Jari Niemelä HY, Janne Kotiaho JY ja Tiina M. Nieminen Luke. WPIEI:ssä käsiteltiin rahoitusasioita: Ranska ja EU:n komissio ovat suurimpia IPBES-rahoittajia. Ranskan presidentti Macron on luvannut järjestää IPBES-kokouksen Ranskassa 2020. Suomelta pieni tuki Suomessa pidettävään alkuperäiskansat-työpajaan (25 000 €). Ruotsi tukee IPBESiä suunnilleen samalla summalla kuin Suomi. Iso-Britannia ja Hollanti tukevat myös.

IPBESin Elinympäristöjen tilan heikentymistä ja ennallistamista koskeva arviointi "Land Degradation and Restoration" on globaali arviointi. Se on IPBESin ensimmäinen suuri tuote ja se ohjaa Post 2020 - tavoitteen asettelua. Siitä tehdään policy summary. IPBES tekee lisäksi 4 alueellista arviointiraporttia, joiden yhteenvedot hyväksytään meneillään olevassa IPBES-kokouksessa. Huhtikuussa on IPBES-tuotteiden buustaus. Kansallinen Luontopaneeli <http://www.syke.fi/luontopaneeli> ja IPBES <https://www.ipbes.net/>

Luontopaneelin mandaatti loppuu tämän vuoden lopussa. Paneelin uudelleenasettamista hoitaa YM. Paneelin puheenjohtaja professori Jari Niemelä on ilmoittanut, ettei hän jatka, ja paneelin johtoon on löydyttävä uusi arvovaltainen henkilö tiedepuolelta. Peer review -menettelyt on tehtävä.

Budjetti on kytköksissä työohjelmaan <https://www.ipbes.net/work-programme>. Pohdinnassa on mm. onko vieraslajeja tarpeen arvioida IPBESissä, sillä niitä arvioidaan monessa muussa yhteydessä.

IPBES MEPIin (Multidisciplinary Expert Panel), valitaan vain 10 edustajaa (ennen 25) Suomen edustaja on Janne Kotiaho. Mm. ruotsalainen henkilö, joka on alkuperäiskansa-asiantuntija, on ilmoittanut jatkavansa.

SBSSTAan on ilmoitettava valtuuskunta huhtikuussa.

Notifikaatiot hyväksytyt: Resurssien mobilisaatio -notifikaatio, sekä Mainstreaming-notifikaatio.

CBD pyytää työohjelman sisältödokumenttiin kommentteja. Olli Turunen, SLL esitti, että CBD:n työohjelman osa-alueet on käytävä läpi systemaattisesti ja saatava ne käyntiin Suomessa. Vääristävät tuet saatava haltuun samoin valtavirtaistaminen ja luonnonvarojen tilinpito.

Johanna N-L, MMM kysyi onko EU:n BD-strategia jo aloitettu EUssa? Marina vastasi, ettei WPIEI:ssä käsitellä EU:n sisäisiä asioita. EU:n arvio omasta bd-strategiasta tulee mahdollisesti keväällä 2020. Tulossa on ohjeistus vihreästä infrasta. Saksa on ainoa joka on sellaisen tehnyt.

3. EU ja IPBES kokous 18.–23.3.2018 Kolumbiassa – tilannekatsaus

EU-koordinaatiot pidetään joka aamu, jotka puheenjohtajamaa Bulgaria vetää. Alueelliset raportit ovat työläin osuus kokouksessa. IPBES Peer review tulee Suomen pj-kaudella.

4. EBSA-kokous Suomessa 19.–24.2.2018: Tulokset (Penina Blankett YM)

Penina Blankett, YM raportoi Helsingissä pidetystä Baltic Sea CBD EBSA workshop'ista. Workshop pidettiin yhteistyössä Helcomin ja CBD:n sihteeristön kanssa. EBSA on tieteellistekninen prosessi, jossa merialueita arvioidaan 1–7 kriteerin perusteella: 1. ainutlaatuisia tai harvinaisia, 2. tärkeitä lajin elinkierron kannalta, 3. tärkeitä alueen uhanalaisille tai taantuville lajeille ja/tai luontotyypeille, 4. haavoittuvia, herkkiä tai hitaasti palautuvia, 5. biologisesti tuottavia, 6. biologisesti monimuotoisia ja 7. luonnonmukaisia. EBSA-alueet eivät ole merensuojelualueita, eikä niistä tarvitse tulla suojelualueita. 13 alueellista EBSA-kokousta on pidetty ja ne ovat kattaneet 74 % maailman merialueista. Itämeri on nyt tulossa mukaan.

Työpaja arvioi merialueet. Asiantuntijat, jotka valitaan työpajaan arvioijiksi, arvioidaan myös kriittisesti. Työpajassa on noin 30 henkeä Helcom-maista sekä kansalaisjärjestöistä. Mukana oli myös alkuperäiskansojen edustaja Suomesta. Puola ja Tanska eivät osallistuneet työpajaan. Tässä työpajassa arvioitava alue oli Helcom-alue, pois lukien Tanskan ja Puolan merialueet. Kukin alue arvioitiin ekologien ja biologisten ominaisuuksien perusteella.

Tuloksena kuvailtiin 9 aluetta, jotka täyttävät EBSA-kriteerit: 1. Perämeren pohjoisosa, 2. Merenkurkun saaristo, 3. Ahvenanmeri, Ahvenanmaa ja Saaristomeri, 4. Itäinen Suomenlahti, 5. Viron läntisten saaristojen sisämeret, 6. Itämeren kaakkoispuolen matalikot, 7. Eteläisen Gotlannin pyöriäisalue, 8. Fehmarn-Beltin alue, 9. Fladen ja Stora ja Lilla Middelgrundin alue. Suomi on mukana alueissa 1–4. Nämä alueet kattavat 23 % Itämeren merialueesta. Tanskan ja Puolan merialueita ei voitu arvioida. Läntisen pyöriäisalueen keskeiset alueet jäivät pois Tanskan poisjäännin takia, samoin tärkein lisäntymisalue.

EBSA-arviointia voidaan käyttää täytettäessä alueellisia tavoitteita merialuesuunnittelussa valtion rajojen ylitse. Niitä voidaan käyttää vihreänä infrana varmistamassa meriekosysteemien biodiversiteetin suojelua. Jatkossa EBSAn tulokset ovat esillä SBSTTA-kokouksessa heinäkuussa ja esitetään hyväksyttäväksi CBD COP-14-kokouksessa marraskuussa. Kun ne on hyväksytty, ne liitetään osaksi EBSAa www.cbd.int/ebsa. Yhteenveto toimitetaan YK:lle.

Kiitokset ulkoministeriölle rahoituksesta ja kiitos Helcom-sihteeristölle, joka teki ison työn.

Suomea on pyydetty pitämään oheistapahtumat sekä SBSTTAssa että COP-14:ssa. Itämeri on nostettu viimein maailman merten joukkoon. EBSA-kokouksesta tulee tekninen raportti, joka jaetaan sen valmistuttua.

PMN rahoituksella on valmisteltu pohjoismainen Meri-IPBES-raportti: *Biodiversity and Ecosystem in Nordic coastal Ecosystems. An IPBES like assessment, Summary for Policy makers*. Tekijöissä Petteri Vihervaara SYKEstä ja Suvi Borgström YM:stä. Naturvårdsverket uutisoi IPBES-kokouksesta <https://www.naturvardsverket.se/Nyheter-och-pessmeddelanden/Fokus-pa-unika-och-globalt-viktiga-arter-och-livsmiljoer-i-nordiska-kustomraden-i-ny-rapport/>. Esitettiin, että SYKE tekisi myös nosteen aiheesta.

5. Suomen 6. maaraportti ja kv-asiat ml. CBD-kasvistrategia

Keskusteltiin toimintatavoista CBD:n 6. maaraportin laatimisessa. Työssä korostettiin sektorivastuuta. Päätettiin, että kiitetään toimenpiteitä jo päivittäneitä vastuuministeriöitä (MMM, UM, LVM ja YM aloittanut) ja pyydetään lopuilta ministeriöiltä päivitykset. Sihteerit lähettävät viestiä.

Kasvistrategia on yksi kohta maaraportissa, sen on LUOMUS luvannut hoitaa. Meriosa toivottiin maaraporttiin mukaan.

6. Synergiatyö – Suomen input (linkki kohtaan 5.)

Marina istuu Informal Advisory Group'ssa (IAG). Kokous siirtyi pidettäväksi 14.3.2018. On sovittu laadittavaksi tiekartta key actions'eista liittyen sopimusten synergioihin. Marina esitteli koostettuja dokumentteja. Key actions'eista on tehty ranking 2017–2020. 27 key actionia on priorisoitu liikennevalloilla. 4 arvioitiin korkeimpaan prioriteettiin, 8 alimpaan ja loput keskitasoon. Näistä tehdään suositus SBI-kokoukseen.

7. Arktinen seminaari 9.–11.10.2018 ja biodiversiteetti

Toinen Arctic Biodiversity Congress on jo aika loppuunmyyty. Se pidetään 9.–11.10. 2018 Rovaniemellä www.arcticbiodiversity.is/congress. Seminaari on Suomen Arktisen neuvoston puheenjohtajuuskauden (2017–2019) suurin tapahtuma. Tarkkailijoina on paljon maita, mm. Korea ja Kiina. Henna Haapala vastaa seminaarista YM:ssä. Seminaari on jatkoa ensimmäiselle arktiselle kongressille, joka pidettiin Trondheimissa 2014. Rovaniemen seminaarissa on valokuvakilpailu menossa. Ehdotettiin, että kilpailun tuomarista rovaniemeläisestä valokuvaajasta Krista Ylisestä voisi tehdä jutun Luonnonkirjo-uutiskirjeeseen.

8. Muut asiat ja seuraava kokous

Olli Turunen SLL muistutti, että CBD COP-14 on tulossa ja oheistapahtumia pitää varata ajoissa. SLL ehdottaa Suomen oheistapahtumassa esiteltäväksi Koneen säätiön lanseerattavaa hanketta hiilipörssistä. Kyse on ilmastonmuutoksesta ja biodiversiteetistä, sillä ennallistamalla soita saadaan merkittäviä ilmastohyötyjä. Kun ennallistetaan 3 hehtaaria ojitettua suota, sillä kompensoidaan yhden suomalaisen koko elämän päästöt. Soiden ennallistaminen on kustannustehokkain tapa torjua ilmastonmuutosta. Kustannukset ovat 300 euroa per hehtaari. Pilottikuntana on Lestijärvi. Tarkoitus on kehittää uusi konsepti ja lanseerata se Suomesta. Lisäksi ehdotettiin, että pyydetäisiin kommenttipuheenvuoro jostakin maasta, jossa on saavutettu ennallistamistavoite.

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 11.00.

Puheenjohtaja

Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö

Sihteeri

Marja Pylvänäinen, Suomen ympäristökeskus

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, sihteeri ja pysyvät asiantuntijat.